

NUMERATIUNEA NUMERILORU FRACTIONARII

12. Pentru usurile vietii se divide adese unitatea, unŭ câmp, o strânsură de bucate, o mostenire etc., în doue, în trei, în patru, în noue, în dece, în doue-deci, etc., părți equallî, si a queste părți se chiamă *jumătăți, a treia parte, sferturi, a noua parte, a decea parte, a doua-decea parte, etc.* Una saŭ mai multe părți alle unității astfeliŭ divisate în unŭ numerŭ óre-quare de părți equallî, iaŭ nume de *fractiuni ordinarij*. O fractiune ordinară este dar una saŭ mai multe părți alle unității.

13. Spre a scrie o fractiune ordinară, spre exemplu : o jumătate, se pune cifra 1, pe urmă, dedesubtŭ, o mică trăsătură horizontale sub quare se scrie cifra 2, que arată quô unitatea este divisată în doue portiuni, pe quând 1 arată quô se ia una din a queste doue părți, si asia vine : $\frac{1}{2}$; prin urmare, doue a treia, trei sferturi, sépte a noua, sésse a doue-deceă, se vorŭ scrie : $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{8}{10}$, adiquô, doue părți din trei, trei părți din patru, sépte părți din noue, sésse din doue-deci. În $\frac{2}{3}$, spre exemplu, numerulŭ 2 este numerătorulŭ, si cifra 3, *denominatorulŭ* fractiunei.

14. Déqua se presupune unitatea, orî-quare i ar fi natura sa, unŭ metru, unŭ litru, unŭ gramme, unŭ leŭ, etc., divisată în dece părți equallî, fiequare din a queste părți va fi a *decea parte* saŭ unŭ decieme a unității. Fiequare a decea parte iarăși, fiind divisată în dece părți equalî, unitatea va fi divisată attunquî în una sută de părți equalî saŭ *centieme*, pentru quô de dece orî dece fac una sută. Urmândŭ a dvide fiequare centieme în dece părți equallî, unitatea se va afla divisată în una miă de părți equallî saŭ *milliemî*, pentru quô de una sută orî dece fac una miă. Duccendŭ mai departe aqestă divisiune, va avea quine-va pe rândŭ *dece milliemi, sute milliemi, millioniemî etc., etc., etc.* Unitatea pretiuesce, prin urmare, dece deciemî, una sută centiemî, una miă milliemi, dece miî dece milliemi. Deciemele va pretui dar, dece centiemî; centiemele va pretui dece milliemi; milliemele va pretui dece dece-milliemi; dece milliemele va pretui dece sute milliemi, etc.

De aqui vine unŭ systeme de numeratiune, que stabilă părți alle unității din dece în dece orî mai micî. Prin urmare, totŭ precumŭ se dice în numeratiunea de mai susŭ : *unitate, decime, sutimî, miă, decimî de miă, sutimî de miă, millionŭ, etc.,* asemenea se va dice : *unități, deciemî, centiemî de unitate; milliemi, dece milliemi, sută-milliemi de unitate, millioniemî de unitate, etc.* A queste părți